

Cliqueu aquí
per accedir a la
versió completa
de la publicació

Observatori de polítiques educatives locals

Informe 2014

Col·lecció **Documents de Treball**

La Diputació de Barcelona és una institució de govern local que treballa conjuntament amb els ajuntaments per impulsar el progrés i el benestar de la ciutadania.

La col·lecció **Documents de Treball** facilita els agents del món local documentació actualitzada per contribuir a millorar la gestió de les polítiques públiques locals.

L'Observatori de polítiques educatives locals va néixer l'any 2005 com a instrument de coneixement i innovació amb la missió de contribuir a la governabilitat local a partir del seguiment, l'avaluació i la sistematització de noves propostes i línies d'actuació relacionades amb l'educació.

L'Informe 2014 de l'Observatori de polítiques educatives locals inclou un conjunt d'articles que donen una visió de l'estat actual i l'evolució de les polítiques educatives locals des d'alguns dels àmbits que més han preocupat als ajuntaments els darrers anys: els canvis legislatius, la gestió de les escoles bressol municipals i les escoles de música, la necessitat d'accions en favor de l'èxit educatiu, la formació professional, etcètera. També s'hi troben descrits alguns dels projectes de suport a l'acció municipal duts a terme des de la Gerència de Serveis d'Educació i un seguit d'experiències municipals en àmbits d'actuació tan diversos com l'educació permanent, l'orientació acadèmica i laboral, l'educació musical o el suport a la funció educativa de les famílies.

**Diputació
Barcelona**

Àrea d'Atenció
a les Persones

Gerència de Serveis d'Educació
Comte Urgell, 187
Escola Industrial. Edifici del Rellotge, 1a planta
08036 Barcelona
Tel. 934 022 950 · Fax 934 022 498
gs.educacio@diba.cat · www.diba.cat/educacio

Consulteu altres publicacions al web
de la Llibreria de la Diputació de Barcelona:

www.diba.cat/libreria

Observatori de polítiques educatives locals

Informe 2014

Col·lecció **Documents de Treball**

Sèrie_Educació, 11

**Diputació
Barcelona**

La Diputació de Barcelona no comparteix necessàriament la opinió expressada pels autors i autores als articles d'aquesta publicació

Primera edició: juny de 2015

© de l'edició: Diputació de Barcelona

© dels textos: dels autors

Coordinació, edició i producció: Gabinet de Premsa i Comunicació de la Diputació de Barcelona

Composició: Jordi Rodríguez Ramos

ISBN 978-84-9803-722-7

Dipòsit Legal: B 15181-2015

Índex

Presentació	8
Entorn educatiu	11
El sistema educatiu a la demarcació de Barcelona. Evolució entre 2010-2011 i 2013-2014	12
<i>Eva Saura Vidal</i>	
L'evolució de la legislació educativa i incidència sobre la feina dels ajuntaments (2011-2014)	24
<i>Eva Izquierdo Monzón</i>	
Un nou model de gestió per a les escoles bressol municipals	32
<i>Maite Carol Sanjurjo</i>	
Escoles de música en clau de futur	40
<i>Ignasi Gómez Margarit</i>	
Estratègies d'acompanyament a l'èxit escolar des de l'àmbit local: algunes reflexions per continuar avançant	49
<i>Jordi Longás Mayayo</i>	
Els desafiaments de l'orientació en el context local	57
<i>Màrius Martínez Muñoz</i>	
Concertació territorial per a la millora de la formació professional	65
<i>Mercè Chacon Delgado i Francesc Sala i Pascual</i>	
L'aprenentatge al llarg de la vida i les polítiques municipals	81
<i>Rosa M. Falgàs Casanovas</i>	
Projectes de la Diputació de Barcelona	87
El Programa de direcció d'escoles bressol a la Diputació de Barcelona: apoderant la gestió d'un servei educatiu municipal	88
<i>Mònica Reig Majoral i Lluís Baixeras Borrell</i>	
Els plans d'autoprotecció d'escoles bressol: una eina per al suport al manteniment dels centres educatius municipals	93
<i>Montserrat Montals Guàrdia</i>	

Projectes de participació infantil: Divuit anys d'experiències, set anys de xarxa corporativa	97
<i>Josep Colomer Besga</i>	
Deu anys de Cercles de Comparació Intermunicipals d'escoles bressol i d'escoles de música: una mirada al passat, al present i al futur	102
<i>Ramón Dordal Zueras, Gemma Francès Tudel, Àlex Vidal Herrera, Montserrat Barbosa Boy i Pilar Sánchez Montero</i>	
Suport de la Diputació de Barcelona als municipis per a la millora de l'èxit escolar i del rendiment educatiu	112
<i>Felisa Bravo Membiela</i>	
Anem al teatre: un model públic de bones pràctiques	120
<i>Maite Serrat Callís</i>	
Pla pilot d'orientació 2014-2016 de suport a les transicions educatives: Una estratègia per a la reducció de l'abandonament escolar prematur	129
<i>Neus Gómez Mataran</i>	
Els cursos de preparació per a les proves d'accés a cicles formatius de formació professional: una mesura formativa per lluitar contra la crisi	134
<i>Montserrat Montals Guàrdia i Anna Ferri Sagarra</i>	
Experiències municipals	140
CFP Francesc Grau i Viader de Calella <i>Història i transformació d'una petita escola d'adults (2004-2015)</i>	141
<i>Annabel Remón Zubiri</i>	
Tastet d'oficis, un projecte de vila, inclusiu i compromès (Masquefa)	150
<i>Carme Alías Mercado</i>	
Lluçanès, territori educador: Un pla educatiu territorial	157
<i>Núria Casas Maneja</i>	
Xarxa d'innovació educativa de Viladecans	162
<i>Joan Bassolas Ferran</i>	
L'Espai Socioeducatiu per a Infants i Joves de Vilanova del Vallès: una experiència de xarxa educativa local per a l'acompanyament educatiu	169
<i>Laura Mencía González</i>	
El projecte «GPS a un millor futur» de l'Escola d'Adults l'Olivera de Sant Quirze del Vallès	177
<i>Carme Martínez-Roca i Yolanda Corral Chércoles</i>	
SonaEscola: projectes de conjunt instrumental a l'ensenyament general, Escola Municipal de Música d'Igualada	188
<i>Pepita Jorba Planell</i>	

La Xarxa de Debat Educatiu de Torelló. Una experiència singular	192
<i>Joan Dot i Salarich i Carme Camprubí Escalé</i>	
Castellar del Vallès: implantació d'un projecte d'acompanyament al suport escolar de les famílies (ASEF). Una proposta municipal per a la millora de l'èxit escolar	200
<i>Núria Altimira Salvador i Anna Morante Fernández</i>	

Presentació

Amb aquest *Informe* volem oferir elements d'anàlisi en l'àmbit de les polítiques educatives locals, reflexionar sobre la tasca dels ajuntaments i oferir propostes entorn les potencialitats de la intervenció dels governs locals en la millora de l'educació.

A aquesta edició hem volgut donar-hi un caire diferent. Ens acostem al final del mandat i creiem que és un bon moment per fer balanç de com s'han desenvolupat aquestes polítiques. Quatre anys marcats, sens dubte, per una de les recessions econòmiques més dures de les darreres èpoques. Una crisi que ha tingut efectes en diferents aspectes de la vida de les persones, amb especial significació sobre els serveis educatius. En alguns casos perquè les restriccions pressupostàries han obligat els ajuntaments a redefinir serveis i equipaments. En altres casos perquè la societat s'ha adreçat al sistema educatiu, entès com un factor clau per preservar la cohesió social i la igualtat d'oportunitats, per trobar-hi respostes o vies de solució a alguns dels aspectes més negatius que ha provocat la crisi com, per exemple, l'increment de l'atur juvenil.

L'altre element fonamental sobre el qual ha pivotat el mandat que ara finalitza han estat els canvis normatius tant a les lleis de règim local com de la normativa educativa estatal. Reformes que han provocat diferents estats d'ànim als ajuntaments i no ens equivocariem gaire si diem que el principal ha estat la incertesa. Incertesa davant un marc normatiu canviant i poc aclaridor de les competències municipals que, sense aportar elements de millora de l'eficiència o afavoridors de la qualitat dels serveis locals, sembla més preocupat per la limitació de la capacitat operativa de les administracions locals i per un poc amagat afany recentralitzador.

Hem volgut, doncs, que l'*Informe* 2014 donés compte d'aquest escenari i de com els ajuntaments s'hi han adaptat, perquè tenim el convenciment que per assegurar la qualitat de l'educació és indispensable comptar amb les polítiques de proximitat, que són clau per aprofitar els mecanismes existents en el territori i assolir la màxima articulació entre els centres educatius, els alumnes i les seves famílies, així com la resta d'agents socials i educatius del territori, donant valor als diversos actors que incideixen en el procés educatiu.

Per fer-ho, hem estructurat la publicació en tres blocs. En el primer bloc d'articles, oferim una sèrie de textos encarregats a diferents experts i acadèmics que ens dibuixen l'escenari dels darrers anys des de la perspectiva de l'educació en general i de les polítiques educatives locals en particular.

En primer lloc, però, hem volgut oferir l'escenari educatiu des del vessant de les xifres i els indicadors. L'article «El sistema educatiu a la demarcació de Barcelona. Evolució entre 2010-11 i 2013-14», elaborat des de l'Observatori de Polítiques Educatives Locals, analitza l'evolució de les principals dades del nostre sistema educatiu en relació amb els cicles de règim general, l'educació infantil i postobligatòria, així com algunes dades sobre l'atenció a la diversitat i l'educació inclusiva.

Sabem que una de les preocupacions fonamentals de la comunitat educativa i de la societat en el seu conjunt són les dades de fracàs escolar. En aquest sentit, el professor Jordi Longás ens explica la importància de les estratègies d'acompanyament i, en definitiva, la contribució dels actors socials i dels processos que es produeixen fora de l'escola per tal de millorar les dades d'èxit educatiu.

Una de les conseqüències més negatives que ha tingut aquest període de recessió econòmica ha estat, sens dubte, l'afectació sobre el mercat de treball. En aquest sentit, els ajuntaments han fet un pas endavant per reforçar estratègies que, dins les seves capacitats i competències, contribueixin a millorar l'ocupabilitat i l'actualització professional de les persones. Dues de les apostes principals han estat l'impuls de l'orientació acadèmica i professional com a element d'acompanyament al llarg de les transicions i els itineraris formatius, i aprofitar les potencialitats del territori per millorar la formació professional. En aquest sentit, Màrius Martínez ens fa un repàs dels actuals desafiaments per consolidar l'orientació com a política municipal, mentre que l'article de Mercè Chacón i Francesc Sala valora el creixent paper del territori en la FP i fa una revisió d'algunes experiències de concertació, amb especial incidència sobre l'anomenada FP dual.

També hem volgut oferir una perspectiva de situació d'alguns dels serveis educatius eminentment municipals. *L'Informe* inclou un article de Rosa Maria Falgàs sobre el paper del món local en la formació de persones adultes, un àmbit en què s'han implicat des de fa molts anys; també ha estat obligada la inclusió d'un text que fes referència a la gestió municipal de les escoles bressol, un dels serveis educatius que més s'han vist afectats per les conseqüències de la crisi econòmica. En aquest sentit, Maite Carol ens ofereix un interessant article sobre la necessitat d'un nou model de gestió per al servei municipal d'escoles bressol davant l'impacte del nou context econòmic i legislatiu local en els serveis educatius. De la seva banda, Ignasi Gómez posa la mirada sobre les escoles de música, un altre dels serveis educatius en què els ajuntaments han hagut d'abocar finançament i esforços addicionals per tal de mantenir el seu funcionament com a instrument clau en el foment de l'educació artística i de la cultura als municipis.

Com apuntàvem, els canvis normatius han afectat de ple la feina dels municipis. Per aquest motiu, Eva Izquierdo fa un acurat balanç de la normativa educativa des de la perspectiva del món local entre el 2011 i el 2014, període especialment marcat per les modificacions introduïdes per la LOMCE i la LRSAL.

El bloc d'articles següent el dediquem a detallar alguns dels projectes que duem a terme des de la Gerència de Serveis d'Educació en suport de les polítiques educatives locals: l'impuls d'accions de millora de l'èxit escolar, el pla pilot d'orientació, els

cursos de preparació per a l'accés a cicles formatius, els cercles de comparació intermunicipals o el programa de formació de directores d'escoles bressol municipal. Es tracta d'alguns exemples del nostre compromís amb les polítiques municipals que posen de relleu el nostre paper d'Administració al servei de les polítiques municipals orientades a garantir que les oportunitats educatives arribin per igual a tot el territori i a tota la ciutadania.

El darrer és, segurament, el bloc més interessant de l'*Informe*. Reflexionar al voltant de les polítiques educatives, sobre la realitat del nostre sistema educatiu, sobre com donem suport al municipis des de la Diputació de Barcelona, és important, sí. Però, com ho viuen els ajuntaments? Com s'han adaptat a aquestes situacions? Quines línies d'acció han desplegat en funció de les necessitats de les seves viles i ciutats? Per donar una visió de primera mà des del territori hem volgut oferir un espai que ens permeti conèixer determinades experiències locals. Algunes estan plenament consolidades, altres en ple procés d'expansió, els municipis que les protagonitzen tenen característiques diferents... Totes, però, posen de relleu una idea que el món local defensa des de fa molt de temps: que els ajuntaments projecten sobre l'educació una mirada àmplia que va més enllà de l'escola mateixa, sabent que, com a Administració de proximitat, el seu principal actiu és el coneixement de primera mà de la realitat del territori, i que aquest fet pot contribuir decisivament a la millora de l'equitat i la qualitat de l'educació.

D'aquesta manera, coneixerem el desenvolupament d'espais i serveis educatius (a Cal·lells, Vilanova del Vallès, Sant Quirze del Vallès i Igualada), projectes d'inclusió i de suport a la funció educativa de les famílies (Masquefa, Castellar del Vallès, Torelló), així com plans que giren entorn de la transversalitat i la integració de diferents iniciatives vers un objectiu educatiu comú (el Lluçanès, Viladecans).

En definitiva, amb aquest *Informe 2014 de l'Observatori de Polítiques Educatives Locals* creiem que podem oferir una mirada diversa sobre el paper dels ajuntaments. Una visió necessària per veure i conèixer com es concreta la presència del món local en la gestió del sistema educatiu i quins instruments es desenvolupen per fer-la efectiva.

Espero que els seus continguts siguin del vostre interès.

Gerard Ardanuy i Mata
Diputat delegat d'Educació